

מתניתין:

אם בקש הכהן הגדול להתנמנם בליל יום הכפורים, היו פרחי כהונה מכין לפניו באצבע צרדא, שמשמיעה קול, כדי לעוררו, וכן היו אומרים לו: אישי כהן גדול, עמוד על רגליך, והפג [שחוק וטייל והסר שנתך] פעם אחת, על הרצפה.

ומעסיקין אותו בשעשועים שכאלו כל הלילה עד שיגיע זמן השחיטה של תמיד של שחר.⁽⁶²⁾

גמרא:

מאי אצבע צרדא?

אמר רב יהודה: צרתה דדא, פירוש, אצבע שהיא כמו אשה צרה לאצבע הזו [שתבואר מיד].

ומפרשין: מאי היא? למי אצבע זו צרה: — גודל.

שהיו מחברים את האצבע לאגודל, ושומטים אותה בכח על כף ידם, ועל ידי זה נשמע קול.⁽⁶³⁾

מחוי [הראה] רב הונא בידו, איך מכים

באצבע צרדא, ואזל קלא בכוליה בי רב, ונשמע קולו בכל בית המדרש.

שנינו במשנה: ואומרים לו אישי כהן גדול עמוד והפג אחת על הרצפה וכו'.

אמר רב יצחק: היו אומרים לו: הראה לנו על חדת [דבר חידוש].

ומפרשין: מאי היא?

אמרי ליה: אחוי [הראה] לנו איך עושים קידה, והיא מין השתחוויה שבה הוא שוחה עד שמגיע לארץ, בלא שיהיה גופו נוגע בארץ.

שנינו במשנה: ומעסיקין אותו עד שיגיע זמן השחיטה.

תנא: לא היו מעסיקין אותו בכלי שיר, לא בנבל ולא בכנור, אלא היו משוררין לפניו בפה.

ומה היו אומרים: את הפסוק "אם ה' לא יבנה בית שוא עמלו בוניו בו", כדי להורות לו שבלא שתהיה עבודתו רצויה לפני הקדוש ברוך הוא, אין טרחתו בעבודה שוה כלום, ולכן עליו להזהר שתהא עבודתו לשם שמים.

עוד שנינו בברייתא: נהגו מיקרי ירושלים

אלו שהיה הוא תורם את הדשן בחצות, ושאר הכהנים היו מפנים את שאר הדשן, והוא חוזר לו אצל פרחי כהונה שהמשיכו להעסיקו כל הלילה.

63. ורבינו תם פירש שהכוונה לאצבע שלישית הקרויה "אמה", שקולה נשמע יותר בכח, והיא נחשבת צרה של האגודל, שיותר משתמש בה עם האגודל.

ומהרש"א ציין לאיסור "לא תוכל לאכול בשעריך" שתרגומו "לית לך רשו".

62. נחלקו הראשונים בדין תרומת הדשן האם אף היא בכלל עבודת יום הכפורים שאינה כשירה אלא בכהן גדול, ולכאורה ממשנתנו זו מוכח שהכהן הגדול לא היה עובד עד שחיטת תמיד של שחר, וכתב המאירי לדעת ראשונים